

Nr 183

Av herr Olsson, Ernst, m. fl., *angående dispositionen av avvecklingskolornas donationsfonder.*

(Lika lydande med motion nr 187 i Andra kammaren)

Kungl. Maj:t har i ämbetsskrivelser den 15 november 1968 meddelat bestämmelser om disposition av avvecklingskolornas donationsfonder. Enligt bestämmelserna får fonder vilkas kapital understiger 20 000 kronor sammanläggas till samfond. Den till utdelning disponibla avkastningen användes enligt beslut av skolstyrelsen till förmån för eleverna vid skolväsendet i kommunen, företrädesvis för

belöning eller uppmuntran av elev, som visat god kamratanda och berömvärd flit,

belöning till elev, som ägnat arbete åt teater eller musik eller annan kulturell verksamhet vid skolan eller åt gymnastik eller idrott,

stipendium för fortsatt utbildning efter genomgång av obligatorisk skola, hjälp åt elev för studier eller för studieresa inom- eller utomlands,

studiebesök, skolresa, fritidsverksamhet, kulturell verksamhet, idrotts tävling eller annat för eleverna gemensamt ändamål,

förvärv av materiel eller andra saker.

Skolstyrelsen har alltså en vid ram att röra sig inom då man skall besluta om hur avkastningen av dessa fonder skall användas. Med tillfredsställelse konstateras att den omständliga, tids- och arbetskrävande gången för permutation av ifrågavarande fonder har brutits. Det finns emellertid åtskilliga fonder med i stort sett samma ändamål som ej innefattas av de nya bestämmelserna. Folkskolan har en mängd liknande fonder. Dessa är ofta knutna till en bestämd skolenhet. Avkastningen skall i många fall utdelas till behövande, obemedlade eller mindre bemedlade elever. För andra fonder gäller att avkastningen skall utdelas till beklädnad åt fattiga skolbarn. I många av dessa fall är det lika svårt att följa donators vilja vid utdelningen av avkastningen av fonden, som då det gäller fonder knutna till avvecklingskolor.

Folkskolan har numera ersatts av grundskola i de allra flesta kommuner. Även om folkskolan ej brukar benämnas avvecklingsskola så har den dock, på grund av grundskolans införande, avvecklats i samma takt som t. ex. realskolan. Det är inte alltid säkert att man utan vidare kan utdela avkastningen

av folkskolans fonder till elever i grundskolan. Avgångsklassen har ofta genom tillkomsten av grundskolan flyttats från en skolenhet till en annan. Många av de skolenheter till vilka fonderna var knutna är nedlagda. Numera finns det knappast något behov av att utdela medel till beklädnad åt fattiga barn. Om behov finnes för detta ändamål, ställer socialvården medel till förfogande.

Som exempel kan nämnas att för fem av de 28 premie-, stipendie- och materielfonder, som förvaltas av skolstyrelsen i Ronneby, är ett av villkoren att avkastningen skall utdelas till obemedlade eller mindre bemedlade elever, medan fem andra fonders avkastning skall användas till beklädnad åt behövande eller fattiga barn. Av det anförda framgår att det kan vara ytterst svårt att utdela avkastningen av fonder knutna till folkskolan. Inte heller är det förenligt med våra dagars syn på elevernas prestationer i skolan att en elevs fallenhet för studier eller begåvning i något visst avseende skall belönas med premium. Dessa elever är ju redan premierade genom sin begåvning. Förvaltningen av fonderna är dessutom kostnadskrävande för kommunen, då någon ersättning för denna ej utgår från fonderna.

Som ovan anförts kan utdelning av avkastningen av gamla fonder i ett avsevärt antal fall ej ske enligt testators vilja, varför ett omfattande permutationsförfarande måste vidtagas. Då detta ej är reglerat lagstiftningsvägen, föranleder permutation av en enda fond ett ofantligt arbete i många instanser. När det gäller fond under skolstyrelsens förvaltning, för vilken skolstyrelsen efter omfattande utredning föreslagit permutation, kan i tur och ordning följande instanser få yttra sig och eventuellt göra ändrings- och tilläggsförslag: stads- eller kommunalfullmäktige, länskolnämnden, länsstyrelsen, skolöverstyrelsen och justitiekanslern. Eftersom Kungl. Maj:t i regel endast kan godta eller förkasta fondförvaltarens förslag, kan det bli fråga om återremiss, om man tror att förslaget inte har utsikter att stå sig med tanke på praxis och vad övriga instanser yttrat. Kungl. Maj:t fattar slutligen beslut. Detta förfarande åsamkar samhället stora kostnader, vilka ej står i proportion till ärendenas vikt.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att de bestämmelser, som genom ämbetsskrivelse av den 15 november 1968 utfärdats angående disposition av avvecklingsskolornas donationsfonder och mottagande av donationer till kommunala skolor, måtte vidgas att även gälla under kommunal skolstyrelses förvaltning stående donationsfonder vid andra skolor än i nämnda ämbetsskrivelse uppräknade.

Stockholm den 23 januari 1969

Ernst W. Olsson (cp)

Helge Karlsson (s)

Rolf Wirtén (fp)
